

3. april 2003

UPA 2003/19

**Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaannut siunnersuut**

pillugu

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnemullu Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnemullu Ataatsimiititaliaat
suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartuni ilaasortaq Ole Thorleifsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartuni ilaasortaq Jensine Berthelsen, Atasuut, Siulittaasup tullia
Inatsisartuni ilaasortaq Per Rosing-Petersen, Siumut
Inatsisartuni ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqtigiiit
Inatsisartuni ilaasortaq Per Skaaning, Demokraatit

Ataatsimiititaliap siunnersuut qulaani taaneqartoq UPA 2003-mi
siullermeerneqareermat nassuiaatai ilanngullugit misissuataarpaa.

Tusarniaanermik akissutisiat

Siunnersuutip matuma ataatsimiititaliamit suliarneqarnerani atugassatut
tusarniaanermik akissutisiat nuutinneqarneranik ataatsimiititaliaq piniarsimavoq.
KANUKOKA-p tusarniaanermut akissummini ukiup iluanaarutisiat agguanneqartut
ilanngaatigineqarsinnaaffiata "siuartinneqarneratigut" ilanngaattissat
ilanngaatigereerlugit ataasiartumik nikiallaanerup kommunit isertitassaraluanik 2-3
mio. kr.-inik isertitsinngitsoorneranik kinguneqassasoq missingerpaa.
KANUKOKA-p naatsorsuutigaa tamanna kingusinnerusukkat ataatsimoortumik
naatsorsuiffineqassasoq naatsorsuinerlu taanna kommunit taamatut
annaasaqarnerminnut taarsiiffineqassanersut pillugu kingisinnerusukkat
nalilersuinermi ilanngunearumaartoq. Tamatuma Naalakkersuisunit tusaatissatut
tiguneqarnissaa Akileraartarnermut Akitsuusiisarnemullu Ataatsimiititaliap
naatsorsuutigaa.

Siunnersuutip misissuataarnera

Suliap suliarineqarneranut atatillugu ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuutip ilusiligaanera Akileraartarnermi Pisortaqarfimmit nassuiartippaa.

Siunnersuutip imarisai

Naalackersuisut danskillu naalackersuisui, danskit-kalaallit marloriaammik akileraannginnissaq pillugu isumaqatigiissutaannut ilassutitut isumaqatigiissuteqarput junip qaammataani 2002-mi, taassumalu kingunerisaanik ingerlatseqatigiiffiit Kalaallit Nunaanniittut Danmarkimi ingerlatseqatigiiffinnit pigisaminnit iluanaarutisiatut pissarsiaat siunissami Danmarkimi akileraaruserneqartussaajunnaarput, tassanili piumasaqaataalluni ingerlatseqatigiiffimmi pigisaminni aktiatigut aningaasaatit minnerpaamik 25 pct.-ii sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi pigisimassagaat.

Ilassutitut isumaqatigiissut timitalerniarlugu siunnersuutigineqarpoq, nunanit allaniit iluanaarutisiat akileraaruserneqartarnerinut maleruagassat immikkut ittut isertitanit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni atuutilersinneqarnissaat, tassa nunani allani ingerlatseqatigiiffinnit pigisanit iluanaarutisiat isertitat akileraaruteqaataasussat naatsorsorneqarneranni ingerlatseqatigiiffinnit ilanngunneqartussaajunnaarlugit. Iluanaarutisiat taakku akileraaruserneqarnissaat aatsaat pissaaq ingerlatseqatigiiffik piginnittuusooq iluanaarutisianik agguaassippat, akileraarusiinissarlu toqqaannangitsumik pissaaq ingerlatseqatigiiffimmit pigisamit iluanaarutisiat akileraarusernagit pissarsiarineqartut ingerlatseqatigiiffiup piginnittuusup iluanaarutisiarititaanit, isertitat akileraaruteqaataasussat naatsorsorneqarneranni ingerlatseqatigiiffimmit piginnittuusumit ilanngaateqarsinnaasunit milliliissutiginerisigut.

Tamatuma kinguneranik ingerlatseqatigiiffiup nunani allani ingerlatseqatigiiffinnit pisaminit iluanaarutisiani Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik aningaasaleeqqinnermi atorsinnaalisavaa, tassami iluanaarutisiat ingerlatseqatigiiffimmit piginnittuusumit aktiaatilinnut agguaassinermi aatsaat akileraaruserneqarnerat pissamat.

Siunnersuutittaaq imaraa

1. piginnittutut ingerlatseqatigiiffiup ukiumi iluanaarfiusumi iluanaarutisianit agguaassaminik ilanngaasiisinnaatitaanissaa. Maleruagassap taamaattup atonerlunniarneqarsinnaanera pinngitsoorniarlugu siunnersuutigineqarpoq, ingerlatseqatigiiffiup iluanaarutisianik ukiumi isertinneqarfianni ilanngaateqarsinnaanermik Akileraartarneq pillugu Siunnersueqatigiinnut akuerineqarnissani qinnuteqaatigisassaga.
2. aalisariutileqatigiiffiup pigineqartup aalisarnermik ingerlatsivimmut allamut kattutinneqarneranut atatillugu, pisassanik aalisariutinillu tunniussaqaqarnerni inuup peqataalersup pisassaminik aalisariuminillu aalisarnermut

ingerlatseqatigiiffimmut tunniussaqaqarnermini iluanaarutiminik akileraartussajunnaarnissaata atuutilertinneqarnissaa. Aatsaat aalisarnermut ingerlatseqatigiiffiup pisassanik aalisariummillu peqataalernermini akiliutaasunik tunisaqarnerani akileraarusiisoqarsinnaavoq.

3. suliffeqarfiit imminnut pigisut peqatigiiffiillu, soorlu umiartortut angerlarsimaffiisa hujskolillu, akunnittarfittut neriniartarfittullu ingerlatsinermikkut sinneqartoorutaannit akileraartussanngortinneqalissapput. Taamaaliornikkut akunnittarfinnik neriniartarfinnillu ingerlatsinerni assigiimmik atugaqarluni unammilleqatigiinnissaq qulakkeerniarneqarluni.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa marloriaammik akileraannginnissaq pillugu isumaqatigiissutip nassuiaataasa qallunaatuani, Inatsit nr. 970 4. december 2002-meersumi, allasimavoq Danmarkip ingerlatseqatigiiffinnit pigisanit iluanaarutit ingerlatseqatigiiffinnut pitiginnittuusunut kalaallinit pigineqartunut nuunneqarnerinut atatillugu akileraarusiisarunnaarnissap ima kinguneqarnissaa naatsoruutigigaa: "Ingerlatseqatigiiffiit piginnittuusut kalaallinit pigineqartut akilerartussajunnaarnerisigut akileraarutitigut isertitassanik ukiumut 1 mio. kr.-it missaannik annertussuseqartunik naalagaaffik annaasaqassasoq". Danskite ingerlatseqatigiiffinnut akileraarusiuttagaat Kalaallit Nunaanni akileraarusiunneqartartumit appasinnerummat, taakku piginnittut ingerlatseqatigiiffiit nunani allani ingerlatseqatigiiffinnit pigisaminnit iluanaarutisiaminit toqqaannangitsumik akileraaruserneqarneranut atatillugu Namminersornerullutik Oqartussat akileraarusiinikkut "iluanaarutigisinnaassaannit" minnerunissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

Ataatsimiititaliattaq siunnersuutip siullermeerlugu oqalusserineqarnera tungavigalugu ilanngullugu maluginiarpaa

- § 14, imm. 3, ilanngusaq a-p kingunerissagaa, piginnittut ingerlatseqatigiiffiit il. il. taamaallaat aktianik piginneqataassutinillunniit tunisaqarnerminnut atatillugu ajunaruteqarunik, taakkulu nunani allani selskabinit pigisanit piginnittut ingerlatseqatigiiffiit iluanaarutit pissarsiarisaannit anneruppata aatsaat ilanngaatisinnaagaat.

Nunanili allani ingerlatseqatigiiffinnik pigisanit iluanaarutit pissarsiat piginnittut ingerlatseqatigiiffiup aningaasanut ilanngaatisinnaasaanut annikilliliissutit atorneqareersimappata iluanaarutit piginnittut ingerlatseqatigiiffiup ingerlatseqatigiiffimmi pigisaani aktiaani piginneqataassutinillunniit annaasatut ilanngaatigineqassanngillat, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni piginnittut iluanaarutisiat marloriarlutik akileraaruserneqaratillu ilanngaatigineqarsinnaanngilluinnassapput.

Inatsisissatut siunnersuummt nassuiaatini nalinginnaasuni ukiumi iluanaarutisiatut agguanneqartut ilanngaatigineqarsinnaaffiata "siuartinneqarneratigut" ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaasigut landskarsip kommunillu 2003-mi isertitassaat, ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit katillugit annerpaamik - 10 mio. kr.-inik ataasiartumik nikiallannissaat naatsorsuutigineqartoq allasimavoq.

- § 19, imm. 2-5-mut ilassusiussap ukiumi iluanaarfiusumi ingerlatseqatigiiffimmit iluanaarutitut agguagarsiarititat ilanngaatigineqarsinnaalerner kingunerissavaa, allatut oqaatigalugu ukiumi agguagarsiassanut akiliutissanik katersiviusumi. Inatsit massakut atuuttoq naapertorlugu agguagarsianut ilanngaatit ukiup iluanaaruteqarfiusup tulliani aatsaat pisinnaavoq. Aammattaaq ingerlatseqatigiiffinnit pigisanit akileraarusigaanngitsunik agguagarsiarineqartut, piginnittutut ingerlatseqatigiiffiup isertitanik nalunaarsuiner mi iluanaarutinit agguagarsiaasutut ilanngaatigisinnaasai nunani allani ingerlatseqatigiiffinnit pigisaminit iluanaarutisiami annertoqataanik ilanngaaateqarneratigut, toqqaannan-ngitsumik akileraaruserneqartarnerat qulakkeer neqartarpoq.

Ingerlatseqatigiiffimmit pigisamit iluanaarutisiat sippuutaat aatsaat ukiunut aningaasarsiorfiusunut kingusinnerusunut nuunneqarsinnaapput ingerlatseqatigiiffiup piginnittuusup ukiuni siusinnerusuni iluanaarutisiatut tunniussaani ilanngaatigineqarsinnaanngipata. Nuussisinnaaneq ukiunut aalajangersimasumik amerlassusilinnut killiligaanngilaq.

- § 24, imm. 11a-mut nutaami, aktiatigut piginneqataasutitigulluunniit pissarsiat pigisatut ingerlatseqatigiiffinnit nunani allani, matumani aamma Danmarkimi Savalimmiunilu, angerlarsimaffeqartunit iluanaarutisiat isertitanik nalunaarsuiner mi ilanngunneqartussaannngitsunut tunngasumi, taama oqaasertaliinissaq marloriaammik akileraannginnissaq pillugu isumaqatigiissutip Danskinut atuuttortaanut naleqquttuusinnaaqqullugu pisariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, tassanimi ima allassimasoqarmat: "*ingerlatseqatigiiffik pigisat Danmarkimi angerlarsimaffeqartoq nalunaarsorneqarsimasorluunniit ingerlatseqatigiiffimmut piginnittuusumut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartumut iluanaarutisiani tunniussaartillugu imm. 3-mik atuinissami piumasagaataaassaaq, iluanaarutisiat pineqartut ingerlatseqatigiiffimmut piginnittuusumut Kalaallit Nunaanni akileraaruteqaataannginnissaat, aammalu ingerlatseqatigiiffiup piginnittuusup iluanaarutisiani tunniussaartarnerani, ingerlatseqatigiiffiup piginnittuusup ingerlatseqatigiiffinnit pigisaminit Danmarkimiittunit iluanaarutisiaasa ilanngaatigineqannginnissaat.*" Piginnittutut ingerlatseqatigiiffiup iluanaarutaasunik agguarsisitsineratigut nunani allani pigisatut ingerlatseqatigiiffinnit pigineqartunit agguagarsiaasut toqqaannanngitsumik akileraaruserneqartalernissaat ataatsimiititaliap maluginiarpaa.

Pigisatut ingerlatseqatigiiffinnit qallunaat nunaanniittunit iluanaarutisiat Kalaallit Nunaanni piginnittutut ingerlatseqatigiiffiup iluanaarutisiani aatsaat agguassineranut atatillugu akileraaruserneqatalernissaat siunnersuutip nassatarigaa ataatsimiititaliap nalilerpaa. Massakut inatsit atuuttoq naapertorlugu Kalaallit Nunaanni piginnittutut ingerlatseqatigiiffinnut iluanaarutisiaat tunniunneqannginnerini danskit akileraartarnermut oqartussaasuiniit akileraaruserneqartarput. Taamaalilluni nunani allani pigisatut ingerlatseqatigiiffinnit iluanaarutisiat Kalaallit Nunaannut nuunneqarnerisigut, taakkulu

agguagassiissutigineqarpata, akileraarusiisarneq aatsaat pisassaaq. Iluanaarutit agguagarsissutigineqassanngippata tamatuma piginnittutut ingerlatseqatigiiffiup nunatsinni aningaasaliinissamini aningaasanik amerlanerusunik pissaqarnerulissaaq.

Tamanna tunngavingalugu inatsimmut maanna atuuttumut sanilliullugu siunnersuut aningaasatigut Kalaallit Nunaannut iluaqutaasumik nassataqassasoq ataatsimiititaliap nalilerpaa. Taamaattumik ataatsimiititaliap siunnersuut taperserpaa, taamaattorli inatsisip atulerneranit ukiut marluk qaangiuppata inatsisip atuutilermermi kingorna kinguneqaataasa nalilersorneqarnissaat kimigiisiutigissavaa.

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup tamanna tunngavingalugu siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqaqqullugu inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaata siunnersuut aappasaanigassanngortippaa.

Ole Thorleifsen
Siulittaasoq

Jensine Berthelsen
Siulittaasup tullia

Per Rosing-Petersen

Agathe Fontain

Per Skaaning